

Samstarfssamningur Háskóla Íslands og Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns

1 Inngangur

Aðilar sammings þessa eru Háskóli Íslands (HÍ, „háskólinn“) og Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn (Lbs-Hbs, „safnið“).

Samningur þessi er gerður á grundvelli laga nr. 85/2008, um opinbera háskóla, reglna fyrir Háskóla Íslands, nr. 569/2009 og laga nr. 142/2011, um Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn.

Samkvæmt 1. gr. laga nr. 142/2011 er safnið háskólastofnun með sjálfstæðan fjárhag, þjóðbókasafn og bókasafn Háskóla Íslands. Háskólaráð Háskóla Íslands tilnefnir tvo menn í stjórn þess. Skv. 5. gr. laganna skal samstarf safnsins og háskólans byggjast á sérstökum samstarfs- og þjónustusamningi og samkvæmt 6. gr. er gert ráð fyrir að hluti af fjárveitingum til HÍ renni árlega til safnsins samkvæmt samstarfs- og þjónustusamningi milli safnsins og háskólans.

Í þágu sameiginlegra markmiða sammingsaðila er með samningi þessum leitast við að nýta sem best sérþekkingu, kunnáttu, efnivið og aðstöðu þá sem sammingsaðilar búa yfir. Samningurinn byggist á stefnumörkun aðila, annars vegar Stefnu Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns 2013–2017 *Þekkingarveita í allra þágu* og hins vegar á Stefnu Háskóla Íslands 2011–2016.

Landsbókavörður eða fulltrúi hans situr háskólaþing háskólans.

Starfsmenn safnsins eiga aðild að kosningu rektors Háskóla Íslands, skv. 5. og 6. tölulið 6. gr. reglna fyrir Háskóla Íslands nr. 569/2009.

2 Markmið sammings og hlutverk sammingsaðila

Megintilgangur háskólastarfsemi er skipuleg viðleitni til að afla, skapa og varðveita þekkingu og miðla henni til nemenda, fræðasamfélagsins og almennings. Með því samstarfi sem formfest er með þessum samningi, er verið að efla safnið sem bókasafn HÍ, tryggja virka þátttöku þess í starfi og þróun HÍ og taka mið af þróun háskólans sem rannsóknarháskóla.

Helstu markmið þessa sammings eru:

- Að vinna að uppbyggingu safnsins sem þekkingarveitu bæði almennt og á sérhæfðum sviðum í samráði við fræðasvið og deildir háskólans. Í því skyni er lögð sérstök áhersla á rafrænar áskriftir og rafræna miðlun upplýsinga.
- Að tryggja aðgang nemenda og starfsfólks háskólans að fræðilegu efni.
- Að vinna að markmiðum sammingsaðila um opinn aðgang (OA – Open Access).
- Að tryggja öfluga notendafraeðslu sem miði að auknu upplýsingalæsi innan háskólasamfélagsins og nái til allra fræðasviða og deilda HÍ.

- Að styrkja safnið sem rannsóknarstofnun sbr. 4. gr. laga nr. 142/2011, m.a. í samvinnu við námsbraut í upplýsingafræði á Félagsvísindasviði Háskóla Íslands og aðrar námsbrautir eftir því sem við á.

Auk þeirrar þjónustu sem safnið veitir almenningi njóta nemendur, kennarar og aðrir starfsmenn HÍ sérstakrar þjónustu í samræmi við framangreind markmið samningsins og önnur ákvæði hans. Ef annað er ekki tilgreint er þjónusta safnsins við nemendur, kennara og aðra starfsmenn HÍ gjaldsett skv. gjaldskrá Lbs-Hbs.

3 Samstarfsnefnd um framkvæmd samningsins

Í samstarfsnefnd um málefni samningsins og samskipti samningsaðila skal hvor aðili um sig tilnefna tvo fulltrúa. Nefndin skal hittast a.m.k. einu sinni á misseri.

Hlutverk hennar er:

- Að sjá um framkvæmd samningsins og undirsamninga er honum tengjast og gera áætlanir um framkvæmdaatriði þeirra.
- Að fjalla um sameiginleg málefni, svo sem breytingar á starfsemi sem tengjast báðum stofnunum.
- Að eiga frumkvæði að endurskoðun samningsins ef ástæða þykir til.

4 Samstarf um gagnakaup

Stofnanirnar eru sammála um að eiga náið samstarf um kaup á gögnum til safnsins. Fé sem fræðasvið ætla háskóladeildum til gagnakaupa er ráðstafað í gegnum safnið í samræmi við verklag sem sérstaklega skal staðfest (sjá fylgiskjal 1). Upplýsingar um fé til gagnakaupa skulu sendar safninu þegar að lokinni gerð fjárhagsáætlunar HÍ í febrúar ár hvert. Fjármálasvið HÍ sér um að inna af hendi þetta árlega fjárframlag fyrir HÍ í heild, með tveimur jafnháum greiðslum, í maí og í september.

Í ljósi Stefnu Háskóla Íslands 2011–2016 er það sameiginlegt markmið að auka aðgang að gagnasöfnum Lbs-Hbs og bæta aðstöðu til náms og rannsókna. Þá verði einnig gert átak í að bæta aðgang nemenda og kennara að rafrænum tímaritum og gagnasöfnum í áskrift.

Háskóli Íslands tekur þátt í samstarfi um Landsaðgang að rafrænum áskriftum (hvar.is) sbr. 4. gr. laga nr. 142/2011 og á fulltrúa í stjórnarnefnd Landsaðgangs.

5 Akademísk málefni

Stofnanirnar leggja áherslu á notendafræðslu og upplýsingalæsi, leiðsögn og aðgengi að upplýsingum og gögnum og HÍ sérstaklega notkun stafrænna gagna og efnis á vef. Safnið skipuleggur námskeið og fræðslu sem löguð eru að þörfum einstakra hópa nemenda eða kennara og starfar með ritverum einstakra sviða.

Safnið kemur upplýsingum og þjónustu á framfæri við nemendur og kennara sem víðast. Skilgreindar upplýsingaleiðir eru vefir stofnananna, samfélagsmiðlar, Uglan og póstlistar.

Stofnanirnar skulu eiga náið samstarf um útbreiðslu opins aðgangs að rannsóknaritum og efla fræðslu og kynningu um málefnið. Enn fremur skulu stofnanirnar vinna að því að því að komið verði á fót upplýsingaþjónustu fyrir nemendur og kennara til að auðvelda þeim birtingu í opnum aðgangi.

Stofnanirnar skulu auka þekkingu á skráningum vísinda- og fræðimanna í gagna-

JSS
UKJ

grunna, s.s. Orcid, Research Gate og Google Scholar. Einnig að efna til fræðslu og umræðu á þessu sviði.

Stofnanirnar skulu vinna að framgangi rannsóknagagnasafns fyrir allt landið og auka þekkingu og notkun á bókfræðimælingum (bibliometrics).

Safnið tekur þátt í og rekur Skemmuna sem er stafrænt varðveislusafn HÍ og annarra háskóla. Í safninu eru geymd lokaverkefni nemenda og rannsóknarit starfsmanna og sér safnið um móttöku og varðveislu stafrænna eintaka lokaritgerða HÍ. Stefnt skal að því að skil á lokaverkefnum í grunnnámi og á meistarastigi verði einungis stafræn frá upphafi skólaárs 2015–2016. Stefnt skal að því að skil á doktorsritgerðum til safnsins verði bæði stafræn og á pappír.

Safnið skal eiga samstarf við Miðstöð framhaldsnáms við HÍ til að efla þjónustu við doktorsnema.

Stefnt skal að því að öll fræðasvið háskólans hafi tengilið við safnið og að safnið tilnefni tengiliði við sviðin. Æskilegt er að tengiliðir safnsins hafi þekkingu á viðkomandi fræðasviði og að til þeirra geti starfsmenn sviðanna leitað með sín málefni. Nánar er fjallað um hlutverk tengiliða og starfssvið þeirra í fylgiskjali 2.

6 Aðstaða fyrir nemendur

Stofnanirnar munu sameiginlega vinna að því að afgreiðslutími safnsins mæti þörfum stúdenta háskólans fyrir lesrými og þjónustu eins og frekast er kostur, sbr. fylgiskjal 3.

Safnið lengir afgreiðslutíma og tekur frá lessæti sérstaklega ætluð nemendum háskólans á prófatímum.

Jafnframt leggur safnið til hópvinnuherbergi fyrir nemendur háskólans, án endurgjalds.

7 Starfsmannamálefni

Samvinna er á milli stofnananna um framkvæmd starfsmats, aðgang að íþróttahúsi, árshátíð og ýmis félagsleg málefni.

8 Fjárhagsmálefni

8.1 Rekstur útibúa safnsins

Safnið rekur útibú í einstökum húsum háskólans og eru þau flokkuð með tilliti til þeirrar þjónustu sem starfsmönnum og stúdentum háskólans er þar veitt, sbr. fylgiskjal 4. Fylgiskjalið skal uppfært árlega.

8.2 Gjaldsetning á þjónustu safnsins

- Bókasafnsskírteini eru án endurgjalds fyrir starfsmenn og nemendur HÍ. Háskólinn greiðir safninu miðlægt fyrir þjónustuna og skal miðað við fjölda nemenda og starfsmanna skv. tölum frá Hagstofu Íslands eða HÍ. Greitt er fyrir sem svarar 25% af almennu skírteinisgjaldi.
- Almenn upplýsingaþjónusta er án endurgjalds, en flóknar upplýsingaleitir eru afgreiddar gegn gjaldi sbr. gjaldskrá.

JSS
UT

- Helmingsafsláttur er veittur af millisafnalánnum og leigu á fyrirlestrasal, kennslustofu.
- Notendafræðsla er án endurgjalds.

8.3 Aðgangur og notkun gagnagrunna og kerfa

Háskólinn greiðir árlega fyrir rekstur og afnot af gegnir.is, leitir.is og afleiddum kerfum, 60% af því þjónustugjaldi sem safnið greiðir fyrir afnotin af bókasafns- og leitarkerfunum. Verði breytingar á þjónustugjaldinu, til hækkunar eða lækkunar, verður þessi upphæð endurskoðuð.

Háskólinn greiðir fyrir rekstur og hýsingu Skemunnar skv. sérstöðum samningi um Skemmuna.

Háskólinn greiðir miðlægt til Landsaðgangs að rafrænum áskriftum skv. reiknilíkani um skiptingu kostnaðar.

8.4 Þjónusta Reiknistofnunar Háskóla Íslands (RHÍ) og samvinna við safnið

Reiknistofnun Háskóla Íslands veitir safninu margvíslega þjónustu vegna tölvubúnaðar og netaðgangs og safnið veitir nemendum og starfsmönnum háskólans aðgang að tölvubúnaði og prenturum í almennu rými safnsins. Þessi þjónusta og samvinna er nánar tilgreind í fylgiskjali 5.

9 Önnur ákvæði

Safnið hefur heimild til þess að sækja um gestaíbúðir háskólans.

Stofnanir HÍ og einstakir starfsmenn háskólans geta sótt um sýningaraðstöðu í safninu. Ekki er innheimt gjald fyrir þessa aðstöðu.

Fylgiskjöl:

1. Verklag vegna gagnakaupa.
2. Tengiliðir við fræðasvið og deildir.
3. Viðmið um afgreiðslutíma.
4. Viðmið um starfsemi útibúa.
5. Samvinna við Reiknistofnun Háskóla Íslands (RHÍ).
6. Skemma.

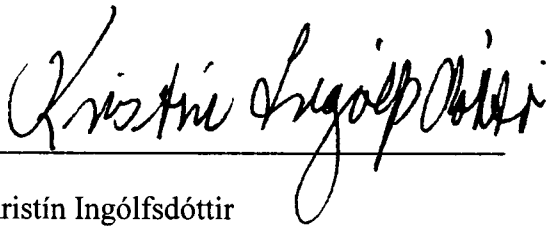
Gildistaka

Samstarfssamningur þessi gildir til fimm ára frá undirritun og tekur við af samningi Háskóla Íslands og Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns, dags. 16. desember 2009.

Heimilt er að breyta samningnum á gildistíma hans með samþykki samningsaðila.

Gert í Reykjavík, 26. júní 2015

F.h. Háskóla Íslands

Kristín Ingólfssdóttir
rektor

F.h. Landsbókasafns Íslands –
Háskólabókasafns

Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir
landsbókavörður

Fylgiskjal 1

Verklag vegna gagnakaupa

Háskóli Íslands greiðir fyrir gagnakaup vegna kennslu og rannsókna og ákveður framlög vegna gagnakaupa á hverju ári. Fé sem fræðasvið ætla háskóladeildum til gagnakaupa er ráðstafað í gegnum safnið.

Framlöggin eru notuð til að greiða fyrir bækur, tímarit (rafræn og prentuð), gagnasöfn, myndefni og annað efni sem þörf er talin á.

Fræðasvið og deildir senda fjármálastjóra HÍ upplýsingar um upphæðir til gagnakaupa að lokinni fjárhagsáætlunargerð í febrúar ár hvert. Fjármálastjóri framsendir upplýsingarnar til safnsins. Gagnakaupaféð er greitt til safnsins með tveimur jafnháum greiðslum í maí og í september.

Fagstjóri erlendra aðfanga heldur utan um bókhald sjóða fyrir hvert fræðasvið/deild og sendir yfirlit tvisvar á ári, að sumri og í upphafi nýs árs, eða þegar fé er uppuríð. Athuga þarf að virðisaukaskattur og kostnaður vegna tollumsýslu bætist við kostnaðarverð bóka og prentaðra tímarita.

Hvert fræðasvið/deild ákveður verklag varðandi bóka- og tímaritapantanir fyrir sig í samráði við fagstjóra erlendra aðfanga. Senda má beiðnir í tölvupósti eða fylla út eyðublað á vef safnsins með óskum um gagnakaup. Fagstjóri erlendra aðfanga eða tengiliður safnsins við sviðið eða deildina aðstoðar við ritakaupferlið og hefur milli-göngu um gagnakaup ef óskað er.

Gagnasöfn

Gagnasöfn eru ýmist keypt fyrir Háskóla Íslands, í samvinnu við safnið eða aðra háskóla og/eða önnur bókasöfn. Borgar þá háskólinn hluta af kostnaðinum samkvæmt samkomulagi hverju sinni. Gagnasöfn þarf að endurnýja á hverju ári, oftast um áramót. Fagstjóri erlendra aðfanga hefur samband við viðkomandi deildir um endurnýjun í lok árs.

Tímarit

Í byrjun október ár hvert sendir safnið lista yfir tímarit í áskrift til viðkomandi fræðasviðs eða deildar. Þar er farið yfir listana og ákveðið hvaða tímarit eigi að kaupa áfram og hvaða tímaritum á að segja upp. Þegar ákvörðun hefur verið tekin er staðfesting send safninu í tölvupósti fyrir mánaðamót október/nóvember. Berist ekki svar fyrir þann tíma lítur safnið svo á að listinn hafi verið samþykktur óbreyttur.

Landsaðgangur

Háskóli Íslands tekur þátt í samstarfi og greiðslum vegna Landsaðgangs að rafrænum áskriftum, hvar.is, og greiðir miðlægt samkvæmt reiknilíkani sem byggist á fjölda nemenda, kennara og fjárveitingu til skólans. Lbs-Hbs sendir reikninga vegna Landsaðgangs að lokinni greiðsluskiptingu. Háskóli Íslands á fulltrúa í stjórnarnefnd Landsaðgangs.

Skráning

Rit sem pöntuð eru af háskólakennurum njóta forgangs í aðfanga- og skráningarferli safnsins.

Tölfræði

Safnið sér um að taka út tölur um notkun fyrir gagnasöfn og stafræn tímarit og sendir háskólanum til upplýsingar áður en kemur að endurnýjun. Tölur um notkun á efni í Landsaðgangi eru lagðar fyrir stjórnarnefnd.

Fylgiskjal 2

Tengiliðir við fræðasvið og deildir

Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn leitast við að útnefna starfsmenn sem tengiliði við öll svið eða tilteknar deildir Háskóla Íslands. Helstu hlutverk tengiliða eru:

1. Annast almenn samskipti safnsins við viðkomandi fræðasvið eða deild.
2. Svarar fyrirspurnum frá starfsmönnum fræðasviðs eða deildar, eða kemur þeim í réttan farveg innan safnsins. Veitir kennurum bókasafnsþjónustu eftir þörfum.
3. Kemur á fundi, að jafnaði einu sinni á misseri, með fulltrúum fræðasviðs eða deilda þar sem farið er yfir aðföng, ritakaupafé og stöðu sjóða, óskir um safnkennslu (í samráði við upplýsingaþjónustu) og annað sem þörf þykir að ræða.
4. Mætir á fund hjá fræðasviði eða deild í upphafi misseris ef tími leyfir og kynnir nýjungar í starfsemi safnsins.
5. Tekur þátt í safnkennslu í samráði við upplýsingaþjónustu.
6. Fylgist með endurnýjun tímarita að hausti og sér til þess að frestur til endurnýjunar renni ekki út án þess að sviðið/deildin hafi fengið viðvörðun.
7. Tekur virkan þátt í uppbyggingu safnkosts í samstarfi við fræðasvið eða deild.
8. Tekur saman lista yfir ný aðföng fræðasviðs / deildar eftir þörfum.
9. Fylgist með starfsemi fræðasviðs eða deildar og tengir það safninu eftir aðstæðum, í tengslum við gestafyrirlesara, gestakennara, ráðstefnur o.fl.

Fræðasvið Háskóla Íslands skulu einnig tilnefna tengiliði við safnið.

Fylgiskjal 3

Viðmið um afgreiðslutíma

Afgreiðslutími safnsins tekur mið af kennslualmanaki Háskóla Íslands

Vetrartími

Mánudaga til fimmtudaga 8.15–22.00

Föstudaga 8.15–19.00

Laugardaga 10.00–17.00

Sunnudaga 11.00–17.00

Sumartími

Mánudaga til föstudaga 9.00– 17.00

Laugardaga 10.00–14.00

Sunnudaga lokað

Safnið lengir afgreiðslutímamann tvisvar á ári á próftíma.

Afgreiðslutími Íslandssafns og handritasafns er styttri.

Nánari upplýsingar er að finna á vef safnsins <http://www.landsbokasafn.is>.

Fylgiskjal 4

Viðmið um starfsemi útibúa

Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn starfrækir nokkur útibú sem eru staðsett bæði á háskólalóðinni og utan hennar. Í einu útibúi er þjónusta tiltekinn tíma dag hvern. Í öðrum útibúum er um að ræða umsjón, sem felst í eftirlitsferðum eftir þörfum.

Útibú I Útibú með þjónustu og fastri viðveru

Safnið leggur til starfsmann sem hefur fasta viðvist í útibúinu ákveðinn hluta dags eftir samkomulagi. Starfsmaðurinn er tengiliður viðkomandi deildar við safnið. Starfsmaðurinn heldur utan um útlán og veitir notendum sérhæfða upplýsingaþjónustu.

Háskóli Íslands leggur til húsnæði, hillubúnað, ljósritunarvél, vinnuáðstöðu og tölvu.

LÖGBERG Bókasafn *lagadeildar* í Lögbergi. Opíð mánud., þriðjud. og fimmtud. kl. 10.00–16.00, miðvikudaga 13.00–16.00 og föstudaga 10.00–12.30 á vor- og haustmisseri. Lokað er yfir sumarmánuðina. Útlán eingöngu til kennara við HÍ og laganema á 4. og 5. ári. Viðvist bókavörðar er um það bil 10 tímar á viku. Nemi sinnir viðvist og útlánnum þegar bókavörður er ekki við. Sími: 525 4372.

Útibú II Útibú án viðveru (lokuð handbókasöfn kennara og framhaldsnema)

Sú meginstefna hefur verið mörkuð að eftirfarandi útibú verði handbókasöfn og ritakostur þar ekki til útláns. Þau skulu einkum þjóna kennurum, sérfræðingum og nemendum í framhaldsnámi, en öðrum stúdentum verði fremur beint í Þjóðarbókhöð.

Safnið leggur til starfsmann sem hefur umsjón með útibúinu. Starfsmaðurinn hefur viðkomu í útibúinu eftir þörfum. Starfsmaðurinn hefur umsjón með ritakosti útibúsins og er notendum innanhandar um málefni útibúsins.

Háskóli Íslands leggur til húsnæði, hillubúnað, tölvu og ljósritunarvél, skv. samkomulagi.

ÁRNAGARÐUR Bókastofa *hugvísindadeildar* á 3. hæð. Bókastofan er lokað handbókasafn fyrir kennara svo og nemendur í framhaldsnámi. Engin útlán. Eftirlit eftir þörfum.

LYFJAFRÆÐIDEILD Bókasafn *lyfjafræðideildar* í Haga er handbókasafn kennara og nemenda í lyfjafræði. Engin útlán. Eftirlit eftir þörfum.

RANNSÓKNARSTOFA Í LYFJAFRÆÐI, Haga. Bókasafnið er handbókasafn starfsmanna rannsóknarstofunnar. Engin útlán. Starfsmaður rannsóknarstofunnar hefur umsjón með safndeildinni.

RAUNVÍSINDASTOFNUN HÁSKÓLANS, Dunhaga 3. Safnið er handbókasafn starfsmanna stofnunarinnar. Engin útlán. Eftirlit einu sinni í viku.

TÆKNIGARÐUR Bókastofa námsbrautar í stærðfræði er handbókasafn kennara og nemenda í framhaldsnámi. Engin útlán. Eftirlit eftir þörfum.

Fylgiskjal 5

Samvinna við Reiknistofnun Háskóla Íslands (RHÍ)

RHÍ veitir Lbs-Hbs aðgang að HI-neti og þar með að Internetinu og greiðir safnið mánaðarlega ákveðna upphæð fyrir hverja IP-tölu sem er í notkun í safninu.

Lbs-Hbs veitir stúdentum við Háskóla Íslands aðgang að tölvum sem tengdar eru sérstökum þjóni þannig að stúdentar fá aðgang að RHÍ og öllum gögnum sem þeir vista þar, fá fullan aðgang að Netinu og geta notað helstu Office forrit. Safnið á tölvurnar og sér um rekstur þeirra og safnið á einnig þann þjón sem sér um tengingu við RHÍ.

Í Lbs-Hbs er á nokkrum stöðum tengibúnaður fyrir þráðlaust net sem veitir stúdentum beinan aðgang að HI-neti. RHÍ á þráðlausa búnaðinn en safnið ákveður í samvinnu við RHÍ hvar í safninu búnaðurinn er settur upp.

Stúdentum HÍ gefst kostur á að prenta á sérstaka prentara sem safnið á og rekur, en RHÍ sér um að fylgjast með og skrá notkun stúdenta. Stúdentar greiða gjald til RHÍ fyrir hverja blaðsíðu sem prentuð er í tölvuverum RHÍ og safninu. Í janúar hvert ár greiðir RHÍ safninu vegna prentunar stúdenta árið áður.

Lbs-Hbs nýtur þeirra kjara sem bjóðast háskólanum og stofnunum hans, einkum varðandi kaup á hugbúnaði.

Fylgiskjal 6

Skemma: Rafrænt gagnasafn; verklag við skil og varðveislu lokaritgerða [í vinnslu við undirritun samnings]